

**การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความพึงพอใจในการอ่านภาษาอังกฤษ
เพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด
และการสอนตามคู่มือครู ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม จังหวัดฉะเชิงเทรา***

นิภาวรรณ ลำเจียกเทศ**

รองศาสตราจารย์ระวีวรรณ ศรีศรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิดและการสอนตามคู่มือครู และ (2) เปรียบเทียบความพึงพอใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิดและการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 2 ห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิดมีผลการเรียนรู้ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (2) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนตามคู่มือครู

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to compare the learning achievement of English reading comprehension of Mathayomsuksa 2 students at Plaengyaopittayakom School by using the Mind Mapping Technique and the Teachers' Handbook and (2) to compare the satisfaction of Mathayomsuksa 2 students taught by using the Mind Mapping Technique and the Teachers' Handbook was also explored.

The sample population consisted of two classrooms Mathayomsuksa 2 students at Plaengyaopittayakom School in Chachoengsao, who enrolled in the second semester of academic year 2016.

Findings are as follows:

(1) The students taught using the mind mapping technique exhibited English reading comprehension at a higher level than those instructed utilizing the teachers' handbook at the statistically significant level of .05.

(2) The satisfaction of students taught with the mind mapping technique in English reading comprehension at a higher level than those instructed utilizing the teachers' handbook

Key Words:

(2) การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ (2) ความพึงพอใจ (3) วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด (4) วิธีการสอนตามคู่มือครู

* บทความนี้เรียบเรียงจากสารนิพนธ์เรื่อง การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความพึงพอใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิดและการสอนตามคู่มือครู ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม จังหวัดฉะเชิงเทรา

* * นักศึกษาปริญญาโท สาขาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะภาษามีใช้เป็นเพียงเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารการเจรจาต่อรอง เพื่อการแข่งขันหรือความร่วมมือทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้คน เพราะจะช่วยให้มีความเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละเชื้อชาติทำให้สามารถปฏิบัติตนต่อกันได้อย่างถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548, หน้า 1) การเรียนภาษาต่างประเทศแตกต่างจากการเรียนสาระการเรียนรู้อื่น เนื่องจากผู้เรียนไม่ได้เรียนภาษาเพื่อความรู้เกี่ยวกับภาษาเท่านั้น แต่เรียนภาษาเพื่อให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการใช้ภาษาเพื่อประกอบอาชีพ การที่ผู้เรียนจะใช้ภาษาได้ถูกต้องทองเที้ยวและเหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุด ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษา ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงควรจัดกิจกรรมให้หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนจะได้ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการความรู้ว่าหาความรู้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ และการศึกษาต่อรวมทั้งใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 2)

การอ่านเป็นทักษะสำคัญที่เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพการนำไปใช้ในการดำรงชีวิต การอ่านเป็นเสมือนกุญแจที่หายไปสู่ความกระจ่างในเรื่องราวเหตุการณ์หรือปัญหามานานาประการ เป็นทักษะที่จะช่วยปรับคน ขยายประสบการณ์ ทั้งยังช่วยให้สามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และสร้างความเพลิดเพลินจากการอ่านได้ อีกด้วย (คณินนิตย์ จันทรัตน์, 2555) จากสภาพปัจจุบันปรากฏว่า เด็กไทยจำนวนมากประสบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษว่าเหตุใดใช้เวลาเรียนนานนับ 10 ปี แต่ยังไม่สามารถอ่านได้เข้าใจ ฟังไม่รู้เรื่อง พูดไม่คล่อง และเขียนไม่ได้ เนื่องจากบริบทของสังคมไทย ซึ่งมีภาษาไทยเป็นภาษาแม่จึงทำให้โอกาสที่ผู้เรียนจะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารประจำวันค่อนข้างจำกัด และผู้เรียนขาดการแสวงหาความรู้ ดังนั้น การเรียนภาษาอังกฤษจึงให้น้ำหนักกับการอ่านมากกว่าการเขียนหรือการพูด (สุพรรณศิริ วัฒนานนท์, 2548 หน้า 4) โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นโรงเรียนหนึ่ง ที่มีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้นำภาษาอังกฤษไปเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในอนาคต จึงสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษอย่างมาก แต่จากผลการทดสอบวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ยังพบว่าคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษยังไม่ถึงเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้ร้อยละ 70 โดยสาระที่ต้องเร่งพัฒนาคือ สาระที่ 1 ภาษากับการสื่อสารมาตรฐาน ค 1.1 คือความเข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ

และแสดงความคิดอย่างมีเหตุผล จึงทำให้ผู้วิจัยศึกษาปัญหาที่ผ่านมามีเกิดจากสาเหตุอะไร พอสรุปได้คือนักเรียนอ่านภาษาอังกฤษได้ แต่เรียบเรียงเนื้อหาไม่ถูกต้อง และไม่เข้าใจความหมายของเนื้อหา ส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ จึงทำให้ผู้วิจัยศึกษา งานวิจัย วิธีการสอนและรูปแบบการสอนที่จะช่วยพัฒนาการเรียนของนักเรียนมากยิ่งขึ้น และพบว่าการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิดเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนและช่วยในการพัฒนาการทำงานของสมองทั้งสองด้านก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างดี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีอยู่มากมายหลายวิธี เช่น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนที่ความคิด (Mind Mapping) เป็นการนำเอาทฤษฎีเกี่ยวกับสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพราะเกิดจากการใช้ทักษะทั้งหมดของสมองหรือเป็นการทำงานร่วมกันของสมองทั้ง 2 ซีก คือสมองซีกซ้ายและสมองซีกขวา ซึ่งสมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่ในการวิเคราะห์คำ ภาษา สัญลักษณ์ระบบ ลำดับ ความเป็นเหตุผล ตรรกวิทยา ส่วนสมองซีกขวาจะทำหน้าที่สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความงาม ศิลปะ จังหวะ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2543 หน้า 79 - 80) การสอนโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ก็เป็นวิธีสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองอีกทั้งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมี ทักษะที่จะใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งเกิดจากการสรุปความคิดสร้างเป็นองค์ความรู้เอง ผู้เรียนจะได้เนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้มาจัดระบบ จัดอันดับและเชื่อมโยงความสัมพันธ์เข้าด้วยกันจนทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต เปรียบเทียบสรุป และจำแนกแยกแยะสิ่งต่างๆ จัดเป็นระบบหรือหมวดหมู่ได้อย่างถูกต้อง ฝึกให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าคิด เพื่อให้ได้ความรู้และสามารถสร้างความคิดรวบยอดด้วยตนเอง การเขียนแผนภูมิความคิด เป็นรูปแบบการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในด้านการคิด การจำ โดยการนำข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ เรื่องราวต่างๆ มาจัดเป็นระบบและเป็นเครื่องมือให้ผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน ร่วมคิด แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ทำให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนงาน กำหนดงานที่จะต้องปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความพึงพอใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิดและการสอนตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการพัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนและสร้างความกระตือรือร้น แรงจูงใจในการเรียนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด และการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด และการสอนตามคู่มือครู

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด สูงกว่าวิธีการสอนตามคู่มือครู
2. ความพึงพอใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด สูงกว่าวิธีการสอนตามคู่มือครู

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 92 คน ซึ่งทุกห้องเรียนจัดนักเรียนแบบคละความสามารถ
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2 ห้องเรียน ผู้วิจัยสุ่มห้องเรียนมา 2 ห้อง ห้องละ 30 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) คือ วิธีสอนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ
 1. วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด
 2. วิธีการสอนตามคู่มือครู
 - 3.2 ตัวแปรตาม (dependent variables)
 1. ผลการเรียนรู้ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ
 2. ความพึงพอใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิดสำหรับการสอนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

3. เพื่อเป็นแนวทางการเพิ่มระดับผลการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการ
สร้างแผนผังความคิดสำหรับครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความพึง
พอใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด
และการสอนตามคู่มือครู ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ความหมายของการอ่าน ปิยะวรรณ ศิริรัตน์ (2543, หน้า 13) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง
กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ด้วยความเข้าใจ โดยอาศัย
ประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานมาประมวลเป็นความคิดและใช้ความสามารถในการถอดความของ
ผู้เขียนที่ถ่ายทอดไปยังผู้อ่าน Harris (1990, p. 14) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง รูปแบบของการสื่อ
ความหมายเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดและข่าวสารความรู้ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ผู้เขียนจะ
แสดงความคิดเห็นของตนเองลงบนกระดาษด้วยภาษาซึ่งเป็นไปตามลักษณะการเขียนของแต่ละคน
ผู้อ่านจะพยายามอ่านเอาความหมายจากที่ผู้เขียนเขียนไว้ ส่วนความสามารถในการเข้าใจ หรือการรู้
ความหมายของสิ่งที่อ่านนั้น ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

การอ่านเพื่อความเข้าใจ นพเก้า ณ พัทลุง (2548, หน้า 25) กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ
คือ การแปลความหมายของอักษรออกมาเป็นความคิด โดยไม่แปลงเสียง ซึ่งสามารถจับใจความ
สำคัญจากเรื่องที่อ่าน หรือตีความจากเรื่องที่อ่านได้ และ จีวลิักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2547, หน้า 104)
กล่าวถึงการอ่านเพื่อความเข้าใจ คือในการอ่านนั้น ย่อมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การอ่าน
และความสามารถของผู้อ่านซึ่งก็ขึ้นอยู่กับระดับความเข้าใจหรือความสามารถในการเข้าใจของ
ผู้อ่าน จะมีอยู่ 3 ประการ ดังนี้ 1. Literal Reading คือ การอ่านเอาเรื่อง อ่านแล้วรู้เรื่องราวอะไรเป็น
อย่างไรเกี่ยวข้องกับใครผู้อ่านจะใช้ความสามารถด้านความจำเป็นส่วนใหญ่ 2. Interpretive Reading
คือ การอ่านแล้วแปลความ ตีความ ขยายความ ผู้อ่านต้องใช้ความสามาร นอกเหนือไปจากการอ่าน
อื่น ๆ คือ ต้องจำเรื่อง ต้องแปลความ ขยายความ เป็นระดับความเข้าใจที่สูงไปกว่าระดับเอาเรื่อง
3. Critical Reading คือ การอ่านขั้นวิจารณ์ ต้องใช้ความสามารถของสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัย
การอ่านระดับอ่านเอาเรื่องแปลความเป็นพื้นฐาน จากนั้น ผู้อ่านจะต้องอาศัยประสบการณ์ของตน
หรือความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินค่า มาช่วยในการตัดสินใจและวินิจฉัยเรื่อง
และข้อความที่ตนอ่านต่อเนื่อง

การสอนเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการสร้างแผนผังความคิด ผู้วิจัยได้สรุปเป็นแผนการสอน
อ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสร้างแผนผังความคิด 5 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน (warm
up) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมและอยากรู้อยากเรียนเนื้อหา เมื่อครูผู้สอนเห็นว่า

นักเรียนมีความพร้อม เกิดความสนุกและสนใจอยากเรียนแล้วก็เริ่มเนื้อหาต่อไป กิจกรรมที่กำหนดไว้ในขั้นตอนนี้มีหลากหลายเช่น เล่นเกมปริศนาหาคำศัพท์ ขั้นที่ 2 กิจกรรมก่อนการอ่าน (before reading) เป็นขั้นการสร้างความสนใจสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านเพื่อทบทวนความรู้เดิม ครูแจ้งจุดประสงค์ในการอ่านเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่โดยนักเรียนเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบทรูปภาพ หรือการแสดงท่าทางและคาดคะเนเรื่องที่จะอ่าน กระตุ้นความสนใจโดยใช้กิจกรรมเสริม นักเรียนฝึกออกเสียงคำศัพท์ สะกดคำศัพท์ บอกความหมายของคำศัพท์ โดยใช้แบบฝึกและเกมเพื่อเสริมแนวความคิดรวบยอดด้านโครงสร้างไวยากรณ์ ขั้นที่ 3 กิจกรรมระหว่างการอ่าน (while reading) เป็นขั้นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่อ่าน โดยให้นักเรียนอ่านเรื่องแล้วทำความเข้าใจเรื่องหารายละเอียด จัดลำดับความสำคัญของหัวข้อ เป็นความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยและนำ มาสร้างแผนผังความคิด ตามลำดับ ดังนี้ 1. หาใจความสำคัญของเรื่อง เหตุการณ์สำคัญ ตัวละครสำคัญ 2. เขียนใจความสำคัญของเรื่องที่เป็นความคิดหลัก ไว้เป็นแกนกลาง 3. ลากเส้นออกรอบ ๆ จากความคิดหลักตรงแกนกลางซึ่งอาจเป็นคำ หรือภาพก็ได้เขียนความคิดรองบนเส้น 4. ลากเส้นต่อแต่ละเส้นจากเส้นความคิดรองออกไป แล้วเขียนความคิดย่อยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดรอง 5. ให้นักเรียนตกแต่งแผนผังความคิดที่สร้างขึ้นด้วยสี ลวดลายต่าง ๆ เพื่อความสวยงาม และกระตุ้นความสนใจ ในขั้นระหว่างการอ่านนี้ ครูจะให้นักเรียนทำ กิจกรรมเป็นกลุ่ม และในระยะแรก ๆ ครูจะช่วยนักเรียนหาคำ และสรุปคำ สำคัญต่าง ๆ ที่เป็น ความคิดหลัก ความคิดรอง ความคิดย่อย และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคำ ต่าง ๆ ในการเขียนแผนผังความคิด เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจ จนสามารถอ่านเรื่อง และสามารถเขียนแผนผังความคิดได้ด้วยตนเอง ขั้นที่ 4 กิจกรรมหลังการอ่าน (post reading) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนที่แสดงความคิดเห็น หรือแสดงความสามารถเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เช่น นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่นำ เสนอแผนผังความคิด สรุปเล่าเรื่อง เขียนสรุปเรื่อง ช่วยกันอภิปรายสรุปแผนผังความคิด และสรุปจากเรื่องที่อ่าน กิจกรรมที่ทำอาจจะเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการพูด หรือทักษะการเขียน เป็นต้น ขั้นที่ 5 การติดตามผล (follow up) หลังจากการใช้สื่อการสอนแล้ว ควรมีการติดตามผลเพื่อเป็นการทดสอบว่า ผู้เรียนเข้าใจบทเรียน และเรียนรู้ จากสื่อที่นำเสนอไปนั้น อย่างถูกต้องหรือไม่ เพื่อผู้สอนจะได้ทราบจุดบกพร่อง สามารถ นำมาแก้ไขปรับปรุงสำหรับการสอนในครั้งต่อไป

ความพึงพอใจ กิตติมา ปริดีลล (ฉวีภา วังยาวดี, 2551 หน้า 528 อ้างอิงจาก กิตติมา ปริดีลล, 2529, หน้า 321) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจในงานที่ทำ เมื่องานนั้นให้ประโยชน์ตอบแทนทางด้านวัตถุ และทางด้านจิตใจซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ และกล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวกับพื้นฐานของเขาได้ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึงการตอบสนอง

ทางอารมณ์ของแต่ละบุคคลสภาพความรู้สึก ทั้งทางด้านจิตใจความรู้สึกชอบทำให้มีความสุขและพอใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โชติกา เปรมสิงห์ชัย (2557) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้แผนที่ความคิดกับการเรียนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้แผนที่ความคิดมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.10/82.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) นักเรียนที่เรียนด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนที่ความคิดกับการเรียนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนทดลองไม่แตกต่างกัน แต่หลังการทดลองนักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนที่ความคิด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .053) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้แผนที่ความคิด เท่ากับ 0.8076 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.8076 หรือคิดเป็นร้อยละ 80.76 4) ความพึงใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนด้านการอ่านจับใจความที่เรียนโดยใช้แผนที่ความคิด โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ธมนดอร์ ทองยัง (2558) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิดและการสอนตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า

(1) นักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิดมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิดมีความคงทนในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

Reima (2009) ศึกษาเรื่อง “Enhancing Freshman Students’ Writing Skills with a Mind-mapping Software” ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) ผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนโดยใช้แผนผังความคิด ผลของการทดสอบการเขียนบทความสั้น ๆ พบว่านักศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองที่เขียนแบบทดสอบหลังเรียนเขียนรายละเอียดในบทความ ได้ตรงประเด็น มีการจัดการความคิดและมีความคิดที่ต่อเนื่องกันดีกว่านักศึกษาที่เป็น กลุ่มควบคุม นักศึกษาส่วนใหญ่ที่อยู่ในกลุ่มทดลองจะวาดแผนผังความคิดโดยใช้มือ สำหรับในการเขียนหัวข้อที่จะช่วยให้นักศึกษาได้จัดการกับความคิดและทัศนคติเกี่ยวกับความคิด (2) ผลต่อเจตคติที่ได้เรียนโดยใช้แผนผังความคิด จากการตอบแบบสอบถามหลังจากการเรียนโดยใช้แผนผังความคิด พบว่า นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อ

การเรียนรู้ในคอร์ส การเขียนที่ใช้แผนผังความคิด และนักศึกษาทั้งหมด พบว่า โปรแกรมแผนผังความคิดสนุกและมีประโยชน์ในการที่จะทำให้เกิดความคิดและการจัดการความคิดและเป็นทางเลือกใหม่ที่จะทำให้เกิดการระดมสมอง และการวางแผนในการเขียนบทความสั้น ๆ ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) ใช้รูปแบบ posttest-only control group design

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการทดลองครั้งนี้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มทดลอง โดยเรียนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม โดยเรียนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนตามคู่มือครู เมื่อเรียนรู้เนื้อหาจบแล้วจึงทำการทดสอบหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการเรียนรู้ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และทำแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อวิธีการสอนทั้ง 2 รูปแบบระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนวิธีการสอนกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม
2. ดำเนินการสอนด้วยแผนการสอนดังต่อไปนี้

2.1 ดำเนินการสอนกลุ่มทดลองโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและผ่านการประเมินคุณภาพเรียบร้อยแล้ว

2.2 ดำเนินการสอนกลุ่มควบคุมโดยใช้วิธีการสอนตามคู่มือครู ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและผ่านการประเมินคุณภาพเรียบร้อยแล้ว

3. กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และทำแบบประเมินความพึงพอใจ

4. ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนแบบทดสอบและคะแนนแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไปวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทางการเรียนภาษาอังกฤษและความพึงพอใจโดยใช้สูตร t test Independent

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการทดลอง ได้นำกระดาษคำตอบจากการทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ มีสถิติสำหรับการวิเคราะห์แบบ t test Independent Sample และสรุปผลการทดลอง

ผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม ที่สอนโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด สูงกว่า วิธีการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียนรู้หลังเรียนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนผังความคิด เท่ากับ 35.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.837 และผลการเรียนรู้หลังเรียนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการสอนตามคู่มือครูมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.683

2. จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความพึงพอใจต่อวิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม สูงกว่า วิธีการสอนตามคู่มือครู ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนที่ด้วยการโดยใช้เทคนิคการสร้างแผนผังความคิด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.33 อยู่ในระดับมาก และ ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนตามคู่มือครูมีค่าเท่ากับ 3.39 อยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคมจากวิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด สูงกว่า วิธีการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ นั้น เป็นการจัดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนได้นำความคิดหรือข้อเท็จจริงมาเขียนเป็นแผนภาพเพื่อให้จำเรื่องราวต่างๆ ได้ง่ายขึ้นดีกว่า การอ่านเพียงอย่างเดียวและวิธีการสอนแบบบรรยายด้วยพูดในบางครั้งอาจไม่สามารถสร้างจินตนาการให้กับนักเรียนที่มีพัฒนาการทางเรียนช้า หรือมีข้อบกพร่องทางการเรียน แต่แผนผังความคิดได้จัดเรื่องราวเป็นเครื่องหมายหรือแผนภาพ จึงทำให้นักเรียนจำเรื่องราวได้อย่างแม่นยำ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับวิธีการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยได้นำมาจัดกิจกรรม เมื่อนักเรียนอ่านเนื้อเรื่องในแต่ละย่อหน้าแล้ว จึงนำมาเขียนแผนผังความคิดจะเป็นการสรุปเนื้อหาที่อ่านในแต่ละย่อหน้าให้เป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน เป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจได้ง่าย สามารถมองเห็นภาพรวมของเนื้อหาได้เป็นอย่างดีสามารถจับประเด็นได้ครบถ้วนสมบูรณ์

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคมต่อวิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด และการสอนตามคู่มือครู โดยผลรวม

นั้นนักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด อยู่ในระดับมากกว่า วิธีการสอนตามคู่มือครู โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.33 ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะมีการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยๆ เรียงจากง่ายไปหายาก มีความต่อเนื่องตามลำดับขั้นตอน มีสีสัน และรูปภาพประกอบ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจมากขึ้น อีกทั้งเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้เรียน ฝึกคิดอย่างอิสระ การคิดสัมพันธ์เชื่อมโยงจัดระบบความคิดแตกกิ่งความคิดในเรื่องที่อ่าน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษที่สอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิดกับวิธีการสอนแบบอื่นๆ เช่น วิธีสอนแบบร่วมมือ วิธีสอนแบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เป็นต้น
2. ควรมีวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน และเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีสอนแบบเทคนิคการสร้างแผนผังความคิดในหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ และระดับชั้นอื่นๆ
3. การใช้คำถามนำในการสอนจากช่วยให้นักเรียนมีแนวทางในการคิดนอกจากนั้นการฝึกให้เปลี่ยนอ่านและเข้าใจคำถามก็เป็นสิ่งจำเป็นด้วยเช่นกัน เพราะการใช้คำถามช่วยให้นักเรียนได้อ่านเรื่องอย่างมีทิศทาง และจะช่วยให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้เร็วและง่ายขึ้น
4. ทดลองใช้แผนผังความคิดในหลายๆรูปแบบกับเนื้อหาที่มีลักษณะแตกต่างกันกับนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน เพราะแผนผังความคิดมีรูปแบบหลากหลาย การนำเสนอรูปแบบแผนผังความคิดเป็นการนำเสนอข้อมูลอีกลักษณะหนึ่งลักษณะรูปแบบแผนผังความคิดจึงเกี่ยวข้องกับเนื้อหาความรู้เช่น การบรรยาย การเปรียบเทียบความแตกต่างความเหมือน เป็นต้น
5. ควรทำการศึกษาวิจัยโดยการเปรียบเทียบการสอนด้วยเทคนิคอื่นๆประกอบกับสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้การศึกษามีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น
6. ครูผู้สอนควรมีการสอบถามความสนใจของนักเรียนในช่วงชั้นต่างๆที่มีต่อเนื้อหาหรือสถานการณ์ต่างๆเพื่อใช้ได้อีกเรื่องที่เหมาะสมมาใช้เป็นสื่อในการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจความของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำขอบคุณ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มอบโอกาสในการศึกษาระดับมหาบัณฑิต และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

นิภาวรรณ ลำเจียกเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณาจารย์ภาควิชาการประเมินและการวิจัย. (2553). *วิจัยและสถิติทางการศึกษา*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ชมندر ทองยัง . (2558) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการอ่าน
ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนด้วยเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด
และการสอนตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รุ่งเพชร ต. ศิริวานิช. (2550). ผลของการใช้เทคนิคแผนผังความคิดเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถ
การสอนเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมศักดิ์ สันธะระเวชญ์. (2548). เอกสารทางวิชาการการพัฒนาระบบการเรียนการสอน.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพรรณสิริ วัฒนากานนท์. (2548). อ่านภาษาอังกฤษอย่างไรถึง (ไม่) เข้าใจ (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2535). การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. (2539). การทดสอบและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bao, G. (2003). Application of concept mapping on web browsing. Dissertation Abstracts
International, 40(6), 1541-A. (UMI No. 1409333)
- Carrell, P. L., Pharis, B. G., & Liberto, J. C. (1989). Metacognitive strategy training for ESL
reading. TESOL Quarterly, 23, 647-678.
- Mary, C.L (1997). The mind mapping approach : A model and framework for geodesic learning.
Dissertation Abstract International. 59-01 : 0022.
- McClain, A. (1986). Improving Lectures: Challenge both sides of the brain. The National
Conference of the Association old Optometric Contact Lens Educator: 150-164.

Raines, Ann. (1985). What Unskilled ESL Students Do As They Write: A Classroom Study of Composing. *TESOL Quarterly*, 19(2) : 229-258.

-----, (1987). Language Proficiency, Writing Ability, and Composing Strategies: A Study of ESL College Student Writers. *Language Learning*, 37(3): 439-467.